

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 175/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. M., toho času vo väzbe, zastúpeného Advokátskou kanceláriou G., B., v mene ktorej koná advokát JUDr. J. G., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 91/2012 a jeho uznesením z 31. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. M. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. februára 2013 doručená sťažnosť R. M., toho času vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 91/2012 a jeho uznesením z 31. októbra 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre zločin vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. i) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné, v rámci ktorého bol uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 430/2012 z 19. októbra 2012 vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), a to v spojitosti s uznesením krajského súdu ako súdu nadriadeného sp. zn. 2 Tpo 91/2012 z 31. októbra 2012, ktorý však redukoval dôvody väzby sťažovateľa a to tak, že väzba sťažovateľa bola obmedzená na dôvody podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti formuloval túto argumentáciu:

«V dôsledku vyššie uvedeného som bol predvedený pred sudcu pre prípravné konanie dňa 19. 10. 2012 o 12.15 hod., ktorý ma po poučení o mojich právach v zmysle ustanovení Trestného poriadku a Trestného zákona vypočul. Po ukončení výsluchu v zápisnici o výsluchu obvineného je uvedené uznesenie, ktorým som bol podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. zobratý do väzby s tým, že väzba začína dňom zadržania, t. j. 17. 10. 2012 o 8.35 hod. a bude sa vykonávať v ÚVV P. V zápisnici je poznamenané, že uznesenie bolo vyhlásené, odôvodnené a bolo dané poučenie o opravnom prostriedku. Po dohode s obhajcom je zaznačené vyjadrenie k uzneseniu, že si podávam sťažnosť, ktorú odôvodním do troch dní. Prokurátor sa výslovne vzdal práva podať sťažnosť. Písomné vyhotovenie uznesenia prvostupňového súdu z 19. 10. 2012 o vzatí do väzby bolo mne, sťažovateľovi, doručené 06. 11. 2012 do ÚVV P., teda týždeň po rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý rozhodoval 31. 10. 2012 pod sp. zn. 2 Tpo 91/2012. Na návratke o doručení mne sťažovateľovi, je podpis, že som túto zásielku prevzal 06. 11. 2012. Bolo potom úplne zbytočné, ak aj som sa s obhajcom zaviazal odôvodniť moju sťažnosť do troch dní, túto podávať v podobe takej, ako ju podal v deň doručenia písomného vyhotovenia uznesenia o vzatí do väzby 06. 11. 2012 môj obhajca, pretože z Uznesenia KS Bratislava

sp. zn. 2 Tpo 91/2012 vyplýva, že o mojej sťažnosti bolo rozhodnuté na neverejnom zasadnutí konanom 31. 10. 2012, kedy Krajský súd Bratislava nemohol mať ani vykázané doručenie písomného vyhotovenia uznesenia prvostupňového súdu o vzatí do väzby. Tvrším, že takýmto postupom došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd vyjadrených v čl. 17 ods. 1, ods. 5 v nadväznosti na čl. 5 ods. 1 Dohovoru, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 Ústavy SR v nadväznosti na čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru.

Sťažovateľovi nebolo umožnené kvalifikovane sa vyjadriť k písomnému odôvodneniu Uznesenia Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu bolo doručené až 06. 11. 2012, čím došlo k výraznému kráteniu práv obhajoby, pretože v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy SR mám právo, aby mi bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby som sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Nemožno sa stotožniť s oznámením k podnetu Ministerstva spravodlivosti SR, že námietka týkajúca sa povinnosti súdu umožniť odôvodnenie sťažnosti na podklade písomného vyhotovenia uznesenia nemá oporu v Trestnom poriadku a ani v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom sa cituje neoznačené rozhodnutie ESLP v prípise Ministerstva spravodlivosti SR z 08. 01. 2013 30949/2012-61/D/792.

V zmysle § 176 ods. 2 Tr. por. presne vyplýva ako má vyzerat' dokument – uznesenie, aj keď ide o taký druh rozhodnutia, ktorým sa upravuje veľmi rozmanitý okruh otázok v trestnom konaní. „Z rôznorodosti uznesení vyplýva požiadavka na rôzny rozsah odôvodnenia. Niektoré uznesenia sa svojim významom približujú významu rozsudku. Ide najmä o rozhodnutia vo veci samej, ale aj o ďalšie uznesenia (napr. uznesenie o zamietnutí odvolania odvolacím súdom, o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom, o povolení obnovy konania, o vzatí obvineného do väzby a pod.), ktoré musia mať náležitosti vyžadované týmto ustanovením, keďže to vyžaduje povaha veci.“ (MINARIK, Š. a kol. 2010. Trestný poriadok. Stručný komentár. Druhé, prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: IURA EDITION, 2010. s. 493) Niet žiadnych pochybností, že rozhodnutie o vzatí do väzby je jedným z najvážnejších rozhodnutí sudcu pre prípravné konanie. Väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, pričom je potrebné prihliadať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti.

Sťažovateľ sa domnieva, že Krajský súd v Bratislave svojim postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom. Súčasťou práva účastníka trestného konania

je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Nestačí ústne vyhlásenie rozhodnutia v tak dôležitej veci akou je rozhodovanie o väzbe, pretože odôvodnenie o vzatí do väzby musí vyhovieť najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. Nepriliehavo je konštatované zrejme rozhodnutie ESLP č. 41784/98 vo veci A.B. v. Slovenská republika v oznámení k podnetu Ministerstvom spravodlivosti. Odôvodnenie rozhodnutia je korelátom práva strany, v tomto prípade obvineného, a od jeho práv odvodené práva obhajoby prednášať návrhy a argumenty tak, aby na ne dostal obvinený -sťažovateľ odpoveď. Je zároveň zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, ale je predpokladom toho, aby procesné strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Sťažovateľ sa naopak domnieva, že právo mať k dispozícii riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu za dodržania podmienok rovnosti zbraní. Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, avšak ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Vo veci existuje už viac nálezov Ústavného súdu SR, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (nález III. ÚS 119/03-30), pretože súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Ku kvalitnému podaniu opravného prostriedku musí ten, kto ho podáva, poznať odôvodnenie konečného písomného rozhodnutia, v ktorom sú uvedené všetky rozhodujúce argumenty pre uvalenie väzby. Verejné vyhlásenie výroku súdu nestačí, pretože spravidla býva stručné, nezaznamenáva sa do zápisnice o výsluchu obvineného a je len krátkym odôvodnením výroku, prečo súd rozhodol tak, ako rozhodol. Je potrebné, aby ten, kto opravný prostriedok podáva v prvom rade a napokon aj jeho obhajca mal k dispozícii text odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Inak ide o výrazné krátenie práv obhajoby, ako aj porušovanie

práva na rovnosť zbrani (§ 2 ods. 14 Tr. por., čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd), a to či už obhajoby prednesenej obvineným osobne alebo prostredníctvom obhajcu, ako aj o krátenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy zaručeného aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv zaručených čl. 17 ods. 1 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 91/2012 a jeho uznesením z 31. októbra 2012, predmetné uznesenie zrušil, prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu a priznal mu tiež trovy právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Pri právoplatnom rozhodnutí vydanom v trestnom konaní je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa ustanovení zákona o ústavnom súde rozhodujúci moment náležitého oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi, ktorým je buď vyhlásenie rozhodnutia v prítomnosti sťažovateľa alebo doručenie rovnopisu rozhodnutia (napr. III. ÚS 186/02, III. ÚS 90/03).

Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľovi bolo uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 91/2012 z 31. októbra 2012 doručené 15. novembra 2012 (advokátovi zastupujúcemu sťažovateľa v trestnom konaní 14. novembra 2012). Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súde doručená 6. februára 2013, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty, ktorá začala sťažovateľovi plynúť odo dňa doručenia označeného uznesenia 15. novembra 2012 a skončila 15. januára 2013.

Pokiaľ ide o sťažovateľom formulované stanovisko týkajúce sa otázky splnenia procesnej podmienky včasnosti, v rámci ktorého sťažovateľ opiera začiatok plynutia zákonnej lehoty v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde o moment doručenia (11. januára 2013) „oznámenia“ Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o vybavení podnetu na podanie dovolania podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku (odložením pre jeho nedôvodnosť), ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru,

podľa ktorej zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu vo vzťahu k druhostupňovému rozhodnutiu síce garantuje, ale len v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť.

Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd sťažnosť sťažovateľa ako podanú oneskorene a v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013